DR. [illegible] ANDRACHUK
ЛІКАР, ОПЕРАТОР І АКУШЕР
Уряди [illegible]
560 Dundas St. West
Toronto, Ont.
Telephone ME [illegible]

Toronto Sausage Company
СТАРОКРАСНІ МАСАРСЬКІ ВИРОБИ
101 TROWELL AVE.
Phone JU.5197

WESTERN ART STUDIO
ОДИНОКЕ УКРАЇНСЬКЕ ЗАВЕДЕННЯ
В ТОРОНТІ!
У нових модерних льокалях
на
449 Queen St. West & Spadina.
Управителі: Стасюк і Заліатинський

Др. Теодор Ткачів
ЛІКАР, ОПЕРАТОР І АКУШЕР
Ординує у всіх голоних
11 Gorevale Ave.
(TRINITY APT.)
TORONTO ONT.
Phone WA. 3754

МОЛОКО
сніже, здорове і смачне, доставляє на час
до кожного дому одинока
Українська Молочарня
в ТОРОНТО, ц. в.
Rogers Dairy
[illegible] Rogers Road
В кождім українськім домі і родині повинні уживати
молоко з цієї молочарні.
Замовляйте телефонічно JU 7193.

Willow Tea Rooms
ПЕРШОРЯДНА УКРАЇНСЬКА
РЕСТАВРАЦІЯ
В ТОРОНТІ!
Найкращі їди, м'ясо [illegible]
Пообідайте, коли в Торонті!
447 Queen St. West & Spadina
УВАГА!
Коли будете на Кан. Нацiон. Виставі
(Exhibition) найдете пообідати до:
WILLOW GRILL
на кутні C and Stand!
Анна Чужа властителька.

Dr. E. Wachna
DENTIST X-Ray
204 BATHURST ST.
Phone EL 6515
Приймає рецептові посвідки від пацієнтів на допомоєї за витягання зубів.

Осип Дик Л. Л. Б.
АДВОКАТ ПОВНОВЛАСНИК
І НОТАР
Manning Chambers Bldg.
72 Queen St. West
TORONTO ONT.
Phone AD.7280

На Продаж!
Чудова, пять акрова фарма на продаж! Будинки й електричне освітлення, садок і огород близько місточка.
Відзвітьте на адресу нашого журналу

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL
WINNIPEG, MAN. CANADA

УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР

ЖОВТЕНЬ
1934

LIBRARY AND MUSEUM
UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE
WINNIPEG, MAN. CANADA.

Ціна 10 центів

УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР

Рік I Ч. 8-9 ВЕРЕСЕНЬ -- ЖОВТЕНЬ Vol. I No. 8-9, 1934

Зміст Журналу

Не шукай співчуття.
Україна на світовій шахівниці
Виступ перед анґлійцями.
Дивлюсь у вікно.
Українські воздушні леґіони.
Літерат і хам.
Гумор і сатира.
Торонтонські відблески.

УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР
ЛІТЕРАТУРНО ОСВІТНИЙ ЖУРНАЛ
Видає і редаґує--Михайло Петрівський
Передплата на рік $1.00; піврік 60 ц.
Адреса:

UKRAINIAN BAZAAR
UKRAINIAN SHORT STORY MAGAZINE
Publisher and Editor, Michael Petrowsky
Published monthly in Toronto Ont.
Address:

UKRAINIAN BAZAAR
P. O. Box 211
Toronto Ont.

UKRAINIAN CULTURAL & EDUCATIONAL CENTRE LIBRARY AND MUSEUM
WINNIPEG, MAN. CANADA.

НЕ ШУКАЙ У ЛЮДЕЙ СПІВЧУТТЯ

(Присвята українському літератови Мусієви Степанчукови).

Не шукай у людей співчуття,
Як часами жорстоко страждаєш,
Коли Ти, як сирітське дитя,
В житті своїм ласки не маєш.

Не шукай у людей співчуття
І не жди Їм від них співчуття;
Їх цікавить лиш власне життя;
Не показуй їм свого нещастя!

Стисни рами своєї душі,
Свої сльози ковтай непошітно
І ніколи людям не кажи,
Як буває за них Тобі стидно.

Не шукай у людей співчуття
І не висловлюй свого нарікання;
Для борні Ти зявився в життя,
Їх здолай усі муки й страждання.

А знесилений як упадеш,
Не дістанеш піддержки в нікого,
Тоді певно горсем будеш,
І приміром служить для другого.

Аж тоді Тебе всі оцінять,
Коли труп знеможений побачуть,
Над тим трупом свічки попалять
Й для пристойности трохи поплачуть.

В. Тулевітрів,
Гемілтон, Онтеріо.

УКРАЇНА НА СВІТОВІЙ ШАХІВНИЦІ

- ПЕРЕГЛЯД ПРЕСИ -

ПЛЯН РОЗЕНБЕРҐА Й ПОЛЬЩА

ПЛЯН д-ра Розенберґа відносно України є вельми старий і неменше відомий політикам. Тепер, одначе, виявляється, що в сферу цього пляну входить, крім Німеччини, Польща й Япан. Словом, цей плян набірає фізичних форм і, природно, перестає бути звичайною собі "видумкою журналіста" чи німецькою "мрією" - особливше тепер, коли заключення таємного пакту між Польщею та Німеччиною вийшло на денне світло, а через що Польща попала внеласку своєї "Руйни" - Франції.

Дуже цікаві ревеляції відносно даного пляну подав іноді спеціяльний кореспондент торонтонського "Стар", М.Г.Галтон, котрий має репутацію за собою найбільшої достовірности в своїй професії.

Пише п.Галтон, що між Польщею і Німеччиною існує тайний мілітарний і політичний пакт, який головно є скерований напроти Росії і України та є оснований на базі десятлітної незачепности тих двох держав. Цей пакт був підписаний тому кілька місяців узад.

Цілий той плян заключається у відбитті України від Росії та поділ її на дві сфері впливів: Польща має задержати надалі теперішну вкраїнську теріторію і до неї ще дістати велику частину Великої України, чим має зреалізувати свої історичні претенсії і мрії про Польщу "од морка до морка"; з решта України мається створити свого рода "буфер штат", окрему державу під протекторатом Німеччини. В користь Німців Польща жертвує свій "Коритар", що розмежує Східну Прусію. Маючи доступ до Чорного Моря Польщі коритаря не треба! У Варшаві, подає Галтон, польські політики й штабові офіцири отверто обговорюють ці пляни, а ґенеральний штаб має випрацьований докладний плян трикутного атаку на радянський союз, коли до цього прийде час.

Цей концертовий атак на радянщину має наступити в 1935 або 1936 році. Франція і приняття радянського союзу до Ліги Націй являються єдиними перешкодами, але тут польські і німецькі мілітаристи числять на Япан, який заатакувавши Росію, дасть нагоду вирішити хвилю. В такім случаю Поляки нападуть на Київ, а Німці на Ленінґрад, щоб відтак піти з двох сторін на Москву й там злучитися. Такий плян мав уже давніше зродитися в умах шефів британського заграничного міністерства, хотяй і тепер находяться в Британії сильні політичні круги, що такий плян одобряють.

Цей плян, покищо, виглядає добре на папері, бо як річ мається, ініціятори пляну побоюються сильної совітської армії. Не є вони тоже певні, як поставиться Україна до него. Але це послідне один польський політик вияснив Галтонови в такий спосіб:

"Ціла будуча ситуація є найбільше залежна від становиска Українців під Польщею. Але вони в своїх тенденціях є

поділені. Одна частина є у повстанні проти Польщі прямо через незносьне трактовання, якого зазнають від поляків. Цією частиною українців проводить бувший Гетьман Скоропадський....які бажають створити незалежну, анти-совітську республіку в союзі з Польщею і Німеччини."

"Друга та сильніша частина є також в револьті проти Польщі через зкуцання, але ті знов бажають злуки з селянством Радянської України...Але Українці під Польщею є такі, що даються легко помішати аґітаторам - вони є куди більше назадницькі від українців на Великій Україні, і велику шкоду їм і між ними чиниться з боку польських, німецьких і російських аґентів-провокаторів. Час-до-часу є українці замановені до "зрадливих" демонстрацій проти уряду, які той мусить пізніше приборкувати й брутально здушувати. Злучені - вони б були сильною перешкодою у польсько-німецькім опанованні України; розєднані, якими вони тепер є - українці безрадні."

Такий є світогляд польського політика, після слів Галтона...А тепер, що москалі думають?

З московського боку, пише Галтон, один комісар, займаючий високе становиско в своїм уряді, твердить, що Совіти є досконало обзнайомлені з пляном д-ра Розенберґа й про те, що Япан приготовляє напад на них, у порозумінні з Польщею і Німеччини. Такий напад, годиться совітський комісар, не може випасти скорше як з весною 1936 року. Але до того часу, Совіти ставши членом Ліги Націй і будучи "майже" союзником Франції, хід річей може взяти зовсім інший оборот, і тут трудно бачити в який спосіб удасться Польщі і Німцям перевести свої пляни в практику - хіба якщо Ген. Ґерінґ, прусьний премієр, приготовить своїх 10.000 воєнних літаків, на які поробив пляни! Хотяй, без ріжниці що станеться, в Радянськім Союзі є рішуче переконання, що Япан приготовляється до нападу в 1936 році з весною.

---:---:---:---:---:---:---

РОСІЯ - ЯПАН - УКРАЇНА

Подібні річи, лише іншими кольорами, пише в своїй передовиці в торонтонськім тижневику "Сетирдей Найт" молодий москаль, граф Николай Ігнатеф, син бувшого російського амбасадора до Лондону, а котрий тепер є учителем у місцевій технічній школі, автором і журналістом, одночасно. У своїй статті п.н. "Росія і Япан" він між іншим пише:

"Відкиток японської аґресивности на Далекім Сході є зпоріднений з тріюмфом реакції в Німеччині...Німецькі реакціонери мають плян проти Росії, що буде вельми на руку Японови на случай війни з Совітами. ТОЙ ПЛЯН ВІДНОСИТЬСЯ ДО УКРАЇНИ. (Наше підч.) І воно є отвертим секретом, що німецькі реакціонери, як не піддержують, то ініціюють самостійницький рух на Україні."

Дальше гне байки цей нащадок московських сатрапів про "старинний рух українського сепаратизму", який був закріплюваний німцями, які були і є ще тепер жадні української багатої землі на свою кольонізацію та якою втратою для Росії було б відпустити свій "шпихлір" і донецький басейн. Це "окалічило б цілу Росію!" Дальше переповідає він про безпощадну колективізацію і переслідування України московськими комуністами, факт, що витворював ворожнечу до Москви й тим самим сприяв самостійницькому рухови.

Німці цей рух роздмухують, а д-р Алфред Розенберг, головний речник Гітлера на Лондонській Економічній Конференції, отверто виражувався про експансію Німеччини на Сході...Український самостійницький рух мавби слабі шанси успіху без помочі зовні, бо навіть коли виступлять із повстанням - воно буде здавлене. Але зовсім інакша історія вийде, коли всі засоби совітського правительства будуть кинені на Далекий Схід - проти Япону...

Отвір на інтервенцію:

Під Польщею, лише Ігнатєф, находиться кілька мільйонів Українців, а на Україні багато тисяч німців...Через переслідування німців комуністами перемінялась Берлін з Москвою неодною острою нотою. Також є допустимим уявою, що Польща разом з Німеччиною може виступити з інтервенції проти комуністів та їх надужить на Україні, тимскорше , відколи Гітлер підписав з Польщею пакт, який навіть Францію зажурив.

В той спосіб Україна тепер, більше як котра інша частина в Европі, є можливим осередком завірюхи.

Немає сумніву, пише граф, що не лише в Варшаві й Берліні, але й в Лондоні та Парижу є круги, що глядять на атак Япону на Росію з великим вдоволенням, а з тим і повстання української держави...в тій надії, що побачуть цілковитий розвал і розклад Совітського Союза, а це є тотожне з розкладом Росії, що не засумувало б політиків кількох держав.

Відносно України, совітський уряд вирішив тепер активно наступити на Україну, щоби викорінити самостійницький рух, одночасно через репресію і поєднання так, щоби в случаю війни Японо не міг числити на поміч з того боку...

-:- -:- -:+

ВСТУПЛЕННЯ СОВІТСЬКОГО СОЮЗА ДО ЛІГИ

Вступлення до Ліги Націй совітського союза політичні обсерватори вважають не інакше, як геніяльною грою на шахівниці, якою буде маніпулювати шампіон у політичній грі, Максим Літвінов, комісар закордонних справ. Приступленням у члени ліги Совіти не мають нічого до страчення, а багато до скористання. Нас, українців, може лише дивувати факт, як могли допустити до прийняття комуністів до ліги ті держави, котрі кільканадцять літ тому назад не хотіли признати жадного українського уряду, бо це були в їх очах "півкомуністи", що загрожували на спілку з Москвою безпеці Европи. Ті самі держави, що створили Польщу, яка мала стати запорою для цілої західньої Европи! Виглядає нам, що Европа морально зовсім збанкротувала й кидає в кіш свої принципи, за які погибло двадцять мільйонів голов - кидають їх у кіш так, як кидали українські всі протести й меморіяли! Послідовно, всі ті "великі мужі" европейських держав поступили зі своїми "взнеслими" принципами й ідеалами в той сам спосіб, як зробив один студент зі сливками: нарвав він сливок у саді селянина, обжерся ними, а решта кинув їх на шлях, оплюгавивши, й відтак поклався спати. Коли пробудився і почувся голодним, пішов перебірати сливки: "Ця солона - та добра." Перебірав так і їв "несолені" аж поки всіх не зїв...

Страх Совітів від Япону, Німеччини, Польщі й внутрішнього розкладу в разі війни,приневолив їх до вступлення у Лігу Націй, в яку не вірить і донедавна висмівали.

А збанкротована Ліга Націй - це інтернаціональна багно - так отверто приняла в свої обняття Совіти - того Потвора Евразії, перед яким недавно дрікала! - також через страх нової всесвітної війни, яка означає анігіляцію цілої Европи, а в меншій мірі повну руїну й хаос. Звичайно, бачити горіля в залізній клітці, ніж пустого....

Чи була б Европа в такому положенні, якщо була б признала Україну в 1918 р. і дала нагоду молодій державі розвинутися? А так, мусять тепер визбірувати й їсти "солені" сливки.

-:- -:- -:-

ВЕН ПАССЕН ПРО ТЕРОР ПОЛЬСЬКИЙ НАД УКРАЇНЦЯМИ

Українці повинні бути вдячні п.Вен Пассену, европейському кореспондентови торонтонського "Стар-у" за знамените висвітлення польських знущань і терору над українцями на Україні під Польщею у спеціяльній статті, яка появилась з початком минулого місяця у даній газеті, як і у много інших. Прислуга для нашої справи є велика, бо своїю статею, яка є написана тоном вітріольної сатири й глуму в некористь Польщі, п. Вен Пассен висміяв, зкритикував і підорвав повагу до уряду польського й цілої Польщі, яка примусила самого генерального польського конзуля спростовувати й певно протестувати. А на вступі даної статті редакція Стару помістила ще слідуючу замітку:

"У зиці нинішних наблів з Женеви відносно того, що Польща дала ультимат Лідзі Націй, в якім заявляє, що буде сама розрішати справи своїх меншостей, слідуюча стаття п. Вен Пассена являється начасовсі цікавости."

Наголовок статті:"В ПОЛЬСЬКІЙ УКРАЇНІ СОТКАМИ УВЯЗНЮЮТЬ УКРАЇНЦІВ ЗА ТЕ, ЩО ВОНИ УКРАЇНЦІ."

Перегляд статті:

"Нова Польща хоче, щоби її зачисляти до великих модерніх держав двадцятого століття.

Там є, справді, поважне число кіно-театрів у Варшаві і споре число автів. Не стільки багато, скільки б ви найли у французькім провінціональнім місті, як Турс і Ґренобль, наприклад, або в більшім американськім селі, а коні на крайових шляхах є повищо непризвичаєні до виду й тарахкотіння моторів, як я завважив підчас поїздки з Варшави до кракова, але якось воно йде.

"Польща є ще молодою державою," вони тобі тут говорять, і говорять так часто, що є небезпека, що ви в не повірите.

"Чому ви забороняєте науку українського в українських провінціях?" Відповідь: "Ми є молодою державою!"

"Чому ті сотки вчителів, лікарів, інтелігентів і письменників є в тюрмах в польській части Білорусі?" Відповідь: "Ми є молодою державою і..."

МАСА МЕДАЛІВ

Молода держава, але з великою армією. Чудною річчю відносно польської армії, на мій спосіб думання, є те велике число медалів на офіцирах. Перед 1918 не було польської армії, тому що не було польської держави, однак ті "мосяжні-шапки" (офіцири) тутки носять більше медалів ніж британські

сержант-майори, котрі перебули кампанії в Індії, Афганістані, південній Африці й у Фляндрії.

Спитатися кого задля якої причини польська република роздала стільки медалів вважалося б не делікатним питанням. Невжеш за цю пробу відірвати Київ від Росії в 1920 р., бо наколи б у той час не зявився на сцені генерал Максим Вейганд (від Франції), то Москалі були б напевно забрали Варшаву....

Велика модерна держава! "Ми тут маємо всьо, що лише створила европейська культура в ході часу," освідомив мене редактор провідного варшавського часопису. "Наприклад, ви замітили, що ми маємо радія в експресових потягах. Коли ви їдете з Варшави до Лодзі можете любуватися найкращою джезмузикою, яку лише можуть дати радіові станції з Відня, Будапешту, Стокгольму й Кенігсвістергавзен. Це є Польща для вас. Я залохуся, що ви не маєте радій у потягах навіть у своїм краю (Америці)." підчеркнув він.

"БАЧИТЕ - МИ Є ЩЕ МОЛОДОЮ КРАЇНОЮ"

"Але скажіть мені," я сказав, "як воно є, що таке місто як Вильно, з чверть мільйоновим населенням, не має ще водопроводної системи (сювер систем) ?"

"Ми є ще молодою країною...тимбільше, воно не є так давно, як Вильно належало до Литви."

"Як Польща дістала його?" "Ми самі забрали його."

"А населення є польське?" "Ні, литовське."

Модерна держава, направду!

Поляки є гостинні люди, але вони не запросять тебе кудинебудь за Варшаву..і в Варшаві, також, є річи до побачення, які вами потрясуть, хотяй би ви були призвичаєні, яким я є, дивитися на спектаклі нужди й жебрацтва.

"Ми є молодою державою."....

Добре. Жидівська частина Варшави з часом може бути вичищена, якщо три мільйони жидів доживуть.

Але там у Галичині й Волині! В тій послідній провінції жиє пять мільйонів українців. Так ті українці є селянської кляси люде, але люде найбільшого стану культури. Перед війною, вони вбільшості були заможні й багаті рільники. Від того часу, регулярні армії і нерегулярні узброєні ватаги, Москалі, Німці, Большевики й Поляки, зводили битви тут поздовш і вширш краю. Край був знищений, сплюндрований, ограблений і столочений під ногами не один, а тузін разів. Одначе, дух того народа є таким непобідимим, так ревно є вони до землі привязані, що вони знов піднялись на ноги й ще раз піднялись.

ПІД ПОЛЬСЬКИМ ХОДАКОМ

В 1919 р. Польща захопила часть України. Українці не дали запрошення полякам прийти й панувати над ними. Українці становлять найбільшу расову одиницю меншости в польській державі. Ви б подумали, що польське правительство вчинить всьо, що є в їх силі, щоб дати українцям почуватися, як в дома, так сказати. Натомісць, український нарід, котрий фактично є в себе в дома, є поляками замуздрований, управлюваний військовим ходаком, тероризований, насильно охеврачуваний, їх рідна мова заборонена, їх інтелігенція увязнена а діти їхні силою винародовлювані.

Щоб мати мале поняття, що тут водиться, я найкраще викличу уявлене порівнання: щоб воно сталося наколи, скажім, канадійське правительство нагло рішило б змести французьку культуру в провінції Квебеку, увязнило французьких провідників, мучили їх по тюрмах, заткнули їх пресу й школи, заборонили священикам проповідувати по французьки, заклямрували рухнищьке оподаткування і засипали край брутальною, немилосердною жандармерією? Ви скажете "але таке не є можливе в Канаді." Я знаю, що не є. Але тут на Волині це є фактом. Поляки дивуються чому українці стають большевиками. Я не дивуюся.

ЖОРСТОКА НЕВОЛЯ

Вони повставляли радія в польських експресових потягах, що є дуже гарно. Але в українських містах тюрми вже не мають місця більше помістити священників, пасторів, студентів, директорів банків, послів і усіх інших українських інтелігентів. Який злочин поповнили ті всі українці? Той, що вони є українцями. Нічо більше. Вони не виступають з оружжям у руці. Вони не відмовляються платити податків, але вони лише не годні забути своєї матірної мови й своїх народніх звичаїв і своєї релігії. Це є злочин українців під Польщею. Вони є тяжко карані й жорстоко поневолювані...за акт Бога. (що дав нам рідну мову й зробив нас українцями! Ред.)

"Ми є молодим краєм," вони тобі говорять у Варшаві, "і те все зміниться, якщо лише українці заховуватимуться і стануть добрими поляками". Але це є фізичною неможливістю. Француз не може стати англійцем. Українці не можуть стати поляками й вони були побіджені німцями й москвинами, не тому що вони були трусами, але тому що вони є миролюбні рільники й війну ненавидять. Але зломити дух того народу не є завданням яким велика модерна держава повинна чванитися.

Поляки пробували пацифікувати українців. Одного дня такої пацифікації, 150 українських хат пішло з полум'ям. Поляки хотять завести нову політику, тому що польський уряд кинув жадібним оком на решти України, це є радянську Україну, й хоче мати українців на совітськім боці загорнути на свій бік.

В який спосіб ви не візьмете справу, українці є покривджені, є ячмем в руках ненаситних імперіялістів. Нема чому дивуватися, що поляки роблять усьо, що в їх силі, щоби знеохотити вас у відвідинах Волиня. Не є і большевики охочі, годиться додати тут, пустити чужинецького обсерватора оглядути сельську радянську Україну, як я особисто відкрив при трьох оказіях. Я не говорю про міста, Київ, Полтаву, і т.п., але про сельські околиці.

Довго стресні люде, мученики, українці! І ще поляки не є винуваті. Це ті "модерні" держави!

Пієр Ван Пассен,
Варшава, 3. вересня, 1934.

ВІДПОВІДЬ НА ЦЮ СТАТТЮ ПОЛЬСЬКОГО КОНЗУЛЯ

Поміщена в торонтонськім "Стар" пізніше:

"Терористи є виноваті за кампанію рабунків, підпалів

і саботажу, які знищили східно-південні терени Польщі," пише д-р Г. Адамкевіч, ґенеральний конзуль Польщі до Отави, в листі до Стар у якім він нарікає на "викривлення фактів, і брехні" в послідній своїй статті з-під пера Пієр Вен Пассена, европейського кореспондента Стар-у.

В своїм описі Вен Пассен ствердив, що "сотки українців були увязнені в Польщі за простий собі злочин що вони є українцями". Конзуль цитує у своїм листі докладні випадки "мордів" виконані тими (урвано, знаки наведення Стар-у. Ред.)

"Злочини проти держави є однаково карані," він зазначує, "без ріжниці чи вони є поповнювані українцями чи поляками. Факт, що дані мордерства були виконані українцями вказує на леґальні міри підприняті проти всіх осіб у це вмішаних."

У відповідь на іронічні поклики в статті п. Вен Пассена, часто цитована фраза, офірована на оправдання нарочитих хиб Польщі, "Ми є молодим краєм," п. Адамкевіч замічує, що після знищення, розграблення і потолочення тузін разів, Польща тепер перебудовується "від самих основ, почавши від доріг і мостів і скінчивши на орґанізації державної машинерії як такої."

"Відносно жидів," лист продовжується, "доказаним є без тіни сумніву, що жиди, правом конституції й практики, є в посіданні всіх цивільних і політичних прав у Польщі."

-:- -:- -:-

Чи оправдав д-р Адамкевіч, польський конзуль, всі разячі оскарження п. Вен Пассена в своїй наївнім листі, хай судять самі читачі.

"Протест" конзуля ми перевели буквально зі сторінки Стар-у. Дуже мало посвятили редактори Стару місця листові Адамкевича, а це що помістили - помістили в такий спосіб і в такім тоні, що ефект оскаржень лишається в памяті соток тисяч канадійців куди не сильнішим. Нічого конзуль не доказав, не оправдав. Шкода, що це не Польща, щоби можна було Стар сконфіскувати, а редактора під наглий суд поставити - Вен Пассена...розстріляти!...

-:- -:- -:-

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЖИТТЯ

Життя являється таким, якими є ми самі й зовсім противно...Кожен пояснює його по свому. І так:

Для священника, пастора, життя є проповіддю,
Для блазня життя є жарт,
Для скупаря життя є гроші,
Для лінюха життя є спочинком.
Для адвоката життя є розправа,
Для поета життя є пісня;
Для лікаря життя є пацієнт,
Що потрібує сталого лікування.
Для вояка життя є боротьба,
Для учителя життя є школа;
Для мислителя життя є велика річ,
А для дурака велика невдача.

Виступ Перед Англійцями

По цілій широкій Канаді розійшлася слава вкраїнської пісні...По всіх містах і кольоніях канадійці британського походження запрошують канадійців українського походження виступити перед ними на сцену та доказати ділом, що немає пісні над українську пісню, а співаків над наших соловіїв...І виступали! Своїм горлом і ногами Україні с л а в и більшої придбали! І доказали гордим, але прозаїчним синам і дочкам Альбіону, що українець краще за них пісню плекає, краще її заспіває, без уваги на це, що не всі на нотах визнаються, перший тенор у запіснім мдині працює, а солістка в жида начиння миє...

У нашому місті хорів а хорів, але чомусь перед англійців ще раз не виступали...Велика кривда діялась кожному в місті вкраїнському хорові, а ще більше терпіла на славі наша пісня...імя України! Крайня була пора цьому лиху зарадити. Доконче муситься повести справою так, щоб "англіки" нас запросили на виступ, а коли ні, то самі найдемо спосіб впроситися.

Про спосіб упроситися в англійців на виступ найбільше думав Федь Лопух, бо по професії і діріґент найбільшого в місті аматорського хору "Українські Цимбали". Товчком думання і спонуки в цьому напрямку було щире бажання діріґента Лопуха прославити не лише вкраїнську пісню перед чужинцями, але й своє власне найменння та доказати урядови свойого товариства й всім іншим українцям, особливше, другим хорам, що йому "вдалося дати англікам файний концерт"...Може товариство докине пятку до його платні - буде більше на пивобо й так деякі члени муркотіли з невдоволення на него й ходили чутки про зірвання платні.

Тут лише виступ перед англійцями може врятувати його ситуацію, думав діріґент Лопух.

Але як? Про це він медитував уже кілька днів і ночей і ніяк не міг продумати способу. Кінцем, рішив він удатися до свого близького товариша, Левка Куцого. Той при шлянці пива все порадить!

Пішли до готелю на пиво. Між першою а другою шлянкою пива Лопух звірився Куцому про свої заміри та труднощі споріднені з ними.

"О, це багателя!" відповів відразу Левко Куций таким легковажним тоном, мов би то ходило лише о другу шлянку пива. "Я то все пофіксую!" він додав, а Лопух замовив третю шлянку пінистого пиву.

Слова Куцого викликали на тварі пана діріґента надійні всмішки, а пиво - румянці. Левко Куций був відомий з того, що "він усюди полізе й все зробить". Мав два роки прав, як казали люде, міг промову на вічу виголосити, допис до ґазети написати, а в хорі "Українські Цимбали" був свого рода імпресаріом, бо, казали люде, "він так на музиці й штуці розуміє"!

Але думання чомусь не снувалося Куцому сьогодні. Ах при двадцятій шклянці пива, яке фондував Лопух, прийшла йому бажана гадка. А може й скорше ця гадка прийшла, але пити хотілось?

"Ну, Федю, маю цілий плян!" заявив Левко, обтерши рукою піну з уст. "Я все пофіксую," додав він та почав розказувати свій плян, натхнений пивом, коли Федь фондував дальше "по дві", а Левко пив і розказував.

Сталося!...

Хор "Українські Цимбали" дістав запрошення від великої організації - Орден "Муса" - виступити з українською програмою на конвенції делегатів, яка мала відбутися за дві неділі у найбільшій салі в місті.

Левко Куций якось 'пофіксував'. Яким способом? Цього не сказав навіть діріґентови Лопухови. Цей, однак, не дбав. Він рад був, що "прийшов час показати всім, що він значить". Раділи й всі члени товариства та співаки хору "Українських Цимбал".

Щоби всім "показати", діріґент Лопух рішив виготовити такий репертуар пісень, щоб "ці англіки ах на спини попадали, коли ми заспіваємо." А "балетмайстер", Ілько Хривий, в такім же дусі почав приготовляти своїх танцюристів.

Проби співу й танків ішли вельми пиняво, мимо загального захоплення і обидва, діріґент і балетмайстер кляли потишком. Було це пізно літом і молоді аматори воліли в парку ампуарктні проби робити. А хотяй би це й зімою було, то бачив хто таке чудо, щоби всі наші аматори на час на проби коли зявилися? Славна наша пісня, але славніша наша точність.

Пинявість проб мала свою причину також і в труднощах піснях, які вибрав Лопух. Місто вибрати звичайні собі а прекрасні народні пісні, діріґент велів своїм співакам виучувати самі штучні композиції, основані на поемах наших поетів, звичайно співані на річницях даних поетів. Співани ах прілли від спеки, а ще більше від Лопуха.

Кромі хорових точок і танків, діріґент Лопух велів своїм двом найкращим співакам у хорі- барітонови Скибі і Ґені Давибіді, сопранові - виступити в дуеті Карася і Одарки, з оперети: Запорожець за Дунаєм.

"Хай знають англіки, що й в нас опера є!" заявив Лопух непевному барітонови й амбітній сопранови. У панни Давибіди - мусимо признатися- амбітність і зарозумілість сягали далеко вищу скалю ніж її тонкий голос.

Два тиждні горячкових проб швидко минули, а за той український виступ у салі ордену "Муса" був широко по місті зреклямований. Про це вже подбав "Я-Все-Пофіксую"- Левко Куций, імпресаріо хору "Українські Цимбали". Розуміється, що вся та реклама була за гроші ордену "Муса".

В цілім місті ніхто про ніщо не говорить, лише про український виступ. На кожнім електричнім стовпі і парканах висять великі афіші, зі світлиною хору й танцюристів та поясненням товстим друком: "УКРАЇНСЬКИЙ ХОР"

"УКРАЇНСЬКИЙ БАЛЕТ"

"УКРАЇНСЬКА ОПЕРА"

В англійській пресі повно реклями про наближуючийся концерт, українську славну пісню і танки. Це все робота Левка Куцого, котрий навіть роботу в кухні реставрації на три дні залишив - з такою наповненою матеріялами й світлинами про українців, бігав від одного редактора до другого й "пояснював", давав їм матеріяли, словом - усе фіксував! Нетощо в ґазетах і по стовпах гукала на англійців реклама українського виступу, але навіть через радіо розтрубіли про концерт, день перед виступом. Діріґент Лопух ликував, хотяй був трохи нервовий за своїх співаків; виділ товариства з радості докинув діріґентови свому пятку до його платні; Ґеня Давибіда мріяла про букети, а барітон Скиба набірав більшого страху; інші хори зависні були, а вже найбільше ликував "імпресаріо" Левко Куций...Він тягнув Лопуха щодня до таверни, де по кожній випорожненій шклянці пива, яку Лопух фондував, приговорював: "А чи не казав я тобі, Федю, що я все пофіксую?"

А Федь мило всміхався і фондував по два...

НОВ той День Судний, прийшов Вечір Виступу...В салі товариства, де мали зібратися о годині семій всі співаки хору "Українські Цимбали", великий рух і анархія: біганина, шарпанина, крики, сварки й тихі проклони...Діріґент Лопух бігає по салі, мов Марко по пеклі - рве буйну чуприну, кусає собі губи, кидає проклонами й з злих очей порскає вогнем на всіх. Було чому! Вже десять по семій, а на салі половини хору нема...Тут бракує костюмів, бо ґардеробщикови голова забув пригадати, щоб о семій зявився з ключами й видав кожному костюм...Пів до восьмої - привезли таксівкою ґардеробщика, якого від вечері відтягнули, пішов він ґардеробу відмикати, а тут ключі в дома в нових штанах забулись...Знов по нервах усіх пилка скачить, нім старий Панько поверне з ключами...Барітон Скиба, блідий і в горячці, бігає за Лопухом і ламентує: "Пане Лопух, бійтеся Бога, зробім ще одну пробу, бо я не є певний у високих скалях!"...Прикликав він панну Давибіду в кут, і з її протестом, бо вона все певна була себе, зробили ще одну пробу...Приїхав Левко Куций, одітий в токсідо, а коли побачив, що ніхто ще не є готовим - почав лаяти всіх і вся: "А шляк би вас трафив! Я бігаю по місті, мов той собака, щоб усе добре вийшло, а ви навіть на час не можете зібратися? До чорта така робота!" кричав він, і собі почав бігати, додаючи до хаосу в салі.

Задиханий, піт ллється, ґардеробщик повернув з ключами. Видав костюми, але запізно було їх надівати, бо доходила восьма - час бути в салі виступу.

Що робити?

"Костюми у валізки й гайда в дорогу - там буде час перебратися!" крикнув імпресаріо Куций, на що згодився і діріґент Лопух.

Нашвидко позавивали костюми в ґазети, позкладали у валізки та всі гурмою пустились на ріг вулиці зловити електричний віз - стріт кару. Коли діріґент відсапнув у стріткарі і перебіг своїми зтурбованими вічми по своїх співаках - побачив з раптовим болем у серці, що не менше як шість добрих співаків і співачок йому бракує...Замкнув на хвилю ті змучені очі - страшно було й уявляти себе з тим неповним і непевним хором на великій сцені, перед тисячами критичних голов!

У другім кінці воза імпресаріо Куций так само мучився подібними гадками. Той хоч потішав себе думкою, що балет у цілости їде - за них не боявся! Але коли глипнув на блідого барітона Скибу, що сидів біля флірту́ючої Ґені, немовби його на другий світ везли, Куций уже знав, що з такого Карася вийде дуже нещасний Турок, а ще гірший Козак.

"То тут - злізайте!" крикнув на цілу губу діріґент, коли стріт-кара минула один освітлений будинок.

Почалось раптове дзвонення, крики, напір співаків до виходу.

Куций виглянув у вікно, а відтак лихо відгукнувся:

"То не тут! Я вам скажу, коли вилізати! Чому ти, Федю, кричиш, колись не певний?"

Повстало замішання між співаками. Кожен почав суперечку з сусідом про властиве положення будинку ордену "Муса". Шиї нагиналися у вікно. А молоді уроженці Канади, котрим соромно вже було стояти в гурті непозворотних і крикливих старших членів хору й в той сам час дивитися на скриті посмішки інших пасажирів, багато з котрих їхало на концерт, почало виявляти своє незадоволення. І то по анґлійськи!

"Дей ар бовтт фул оф белоні!" вицідив один молодик на адресу діріґента та його імпресарія.

"Дей ар нацс!" доправила дівчина сопраном.

Зі скреготом і гуркотом сотні чортів, стріт кара нагло пристанула перед величавим будинком і кондуктор крикнув: "Мус Темпле!"

"То тут! Злізайте!" крикнули одночасно з обидвох кінців воза пан діріґент і "Я-Все-Пофіксую" Левко Куций.

"Ю тел дем, бой!" відгукнувся зневажливо молодий критик з хору, коли засміялись, гурмою вискакуючи на тротуар.

Стріт кара погуркотіла дальше, а понервовані, лихі та опізнені на пів години співаки й танцюристи пішли за Куцим шукати входів до ґардероби, щоб нашвидко понатягати на себе костюми.

Тут ждали на українських "артистів" відповідальні члени комітету ордену "Муса", а з лиць їх таки котились струї поту й очі їхні з напруження, мов пяні бігали.

"Скорше, скорше!" таки благали вони. "На салі жде більше як дві тисячі людей на вас, котрі по доляру заплатили, щоб вас почути!" вони підчеркнули.

Ця заява ще більше понервувала цілий хор "Українські Цимбали", діріґента, імпресарія та барітона Скибу, котрий вже натягнув шаравари Карася. Лише танцюристи спокійні були, знаючи, що зараз не виступають і будучи певними себе. Панна Давибіда також спокійна була, лише тепер почала сварку з дівчиною за місце біля зеркала. Солістка Ґеня хотіла за всіх дівчат найгарніше бути, отже почала себе "украшати" без ріжниці на це, що мала ще з годину часу. Між іншими дівчатами також драчі йшли за фартушки, вінки, то це, то друге. А тут діріґент з імпресаріом бігає від кутка до кутка та кричать: "А скорше! А скорше, шляк би вас потрафив!" Це послідне від Куцого.

Зі салі вже почали лунати оплески нетерпеливої публики. Діріґент побіг до валізки по свої ноти й батуту, щоб мати готові партії до роздачі співакам, котрі з трудом поодягалися і тепер на него ждали.

Лопух зблід, а відтак почервонів і посинів, коли очам його - замість нот і батути - показалися старі червоні шаравари, що лежали помняті з двома фартушками й вінками.

"Де моя валізка з нотами? Хто бачив валізку?" Лопух розкричався несамовито.

"Що - що сталося, Федю?" Куций спитався, сам побілівши на страшну гадку.

"Кудись чорт валізку з моїми нотами забрав! З чого будемо тепер співати? З чого?" застогнав діріґент.

"Тихо, Федьо, я то все пофіксую!" запевнив Куций, а обернувшися до співаків, крикнув: "Ну, й чого поставали, як стовпи...повибаранювали сліпаки? Шукайте валізки з нотами!"

Хто лише був - кинувся до кількох всталих валізок шукати нот і батути діріґента Лопуха, при нетерпеливих оплесках публики, що доносилися з салі. Але дарма праця - нот не було!

"Ну, де поділася валізка? Що сталося?" стогнав Лопух.

"Ти певно її на стріт карі забув, Федю!" Куций буркнув.

"Та, в поспіху могло й таке статися," відбуркнув йому Федь, старанчися пригадати чи він зліз зі стріт кари з валізкою чи без валізки.

"О-го! Валізка вже певно з десять миль з відсілля!" зсував бас опрану трубим басом.

Прибіг голова комітету ордену "Муса".

"Ради Бога, виходіть на сцену!" благав він.

"Але з чим? З чого будемо співати?" заблеяв діріґент, звертаючись до імпресарія і співаків.

Імпресаріо Куций спустив очі на свої закривлені черевики, що зовсім не лицювали до його визиченого смокінґа, й серіозно задумався.

"То треба якось пофіксувати," муркнув він більше про себе.

"Але як пофіксувати, коли нотів нема?" хором загули співаки.

"Співайте без нот ті пісні, які найкраще на память знаєте! Ви мусите щось співати!" відповів імпресаріо.

"Але боки без нот одної пісні не заспівають - ти знаєш, Левку, що ми все з нот співали," відповів діріґент.

"Ми вміємо "Хома пяний" на память співати!" кілька хористів відозвалося.

"То добре! Співайте "Хома пяний"!" втішено потвердив Куций.

"Але що - з одною піснею виходити на сміх?" запротестував Лопух. "Там на салі всі наші діріґенти є!" додав гірко.

"Я вам скажу, як вирятуємо цілу ситуацію - будемо колядки співати! Це всі вміють і навіть без памяти можна співати!" запропонував імпресаріо.

Деякі вибухнули сміхом.

"Що - колядувати анґлікам? Тепер - у літі?" запротестував діріґент покореним голосом.

"Або анґліки будуть розумітися на тім, що ми співаємо?" Куций відрізав. "Щось мусите співати!"

"Бійтеся Бога, виходіть вже раз на сцену!" вже кричав зарядчик виступу.

"Та вже колядуймо!" співаки кричали.

"Най уже...уже колядуймо," пристав діріґент хору "Українські Цимбали" і дав знак виходити на сцену.

АХ, тих дві тисячі голов найкращих анґлійців у місті, рівно стоячих в тінях салі, неначе головки капусти в рядах! Тих чотири тисячі насторожених ух...кожне з яких було вражливе на найменший дисонанс, уха, через які ллялись арії десяток опер, мельодії симфоній, а які тепер були напружені, щоб почути й насолодитися звуками невідомої покищо, а проте ославленої, української пісні! Або ті вихидаючі, надійні очі! Що вони скажуть? Похитаються голови тієї публики, мов голови капусти на підрубаних качанах...стрепенуться і залоскочуть подражнені вуха...заклепають очі!

Таке думали всі українські діріґенти, котрі прийшли побачити, як вдасться перший виступ українців перед анґлійцями. Не було між ними кращих діріґентів від діріґента Лопуха, але кожен із них знав, як хор "Українські Цимбали" співав, а ставлячи себе з окрема на місце Лопуха в обличчю цієї публики - коліна під ними вяли, а поза спину морозом проймало. Але не знали вони ще, що за кулісами сталося...

Вийшов на естраду чотирокутний, лисий і прючий добродій від виступового комітету ордену "Муса" й проголосив у вельми бомбастичний спосіб виступ Українського Хору, з першою частиною програми, яка буде складатися з народніх і клясичних українських найгарніших пісень. У другій частині програму, проголошував цей добродій, буде виступ Міс Дзіні Дейвибайда й Мистер Майк Скайба у сценах із українських опер, а в третій частині виступить балет з українськими народніми танками.

Публика приняла цю заяву гучними оплесками.

Як маківки - на сцену вийшли шнурком українські дівчата й уставилися в півкруг; за ними вийшли співаки як легіні і доповнили вінок із живих квітів. А з публики рознеслися "Аг!" і оплески. Захватилися українською ношею! Наша ноша не ніколи не розчарувала чужих видців...і пісня, ні!..і танці, ні!...коби лише наші горла й наші ноги так усе дописували...

Зашпотуючися, вийшов на сцену пан Діріґент, Федь Лопух...низько вклонився і обернувся роздати голоси. Дехто з публики й кахітьнув, усміхнувся на вид пана Діріґента з заду - його широких, непрасованих ногавиць, що виглядали на два мішки просом набиті, на його старомодній, обвислий жакет і буйну чорну чуприну, що собою нагадувала бушмена з Борнео.

"Небо й Земля"!" шепнув діріґент співакам і роздав тон під голос.

Ой, руки вянуть описувати з подробицями, як відспівав хор цю колядку...так вянуть, як вянули й мліли серця кожнього українського діріґента між публикою, що корчилися у муках, мов придоптані хробаки, слухаючи колядував Небо й Земля. А потім - На небі зірка... Нова радість стала...Розвеселімся, а на кінець гримнули - Хома пяний у млині!

Колядуючи й співаючи про пяного Хому, цілий хор чувся пяним...діріґент Лопух чувся пяним, а імпресаріо Левко Куций таки танцював за кулісами, мов той пяний дервіш...І наші діріґенти між публикою чулися пяними - ціла публика чулася пяною, такий ефект викликав спів хору "Українські Цимбали" на своїх слухачів. А коли завмерли послідні дисконди Хоми пяного й широкі ногавиці діріґента обернулися передом а чуприна в діл пішла - рознеслися оплески...так, оплески! Англієць другому заплескає, навіть коли є пяний...

У другій частині програму, "українська опера" випала так само 'знаменито', як і виступ хору...Мистер Майк Скайба - як його проголосив англійським способом лисий добродій - дістав такого трему, що коли вийшов на сцену, то ноги тряслися і вигіналися, мов з ґуми були...Рятувало його це, що вийшов з фляшкою у руці, а публика незнаючи в чім річ, думала, що так влучно ролю пяного Карася грає...Та пляшка вирятувала до певної міри й його голос, що застигав у гортанці, а це завдяки Куцого, котрий доляв алькоголю до води в пляшці, припускаючи таку ситуацію Карася. Отже, коли той потягнув собі кілька разів з пляшки - дістав голос і ноги трошки встаточніли. За те згубився з орхестрою і помішав партію Одарки.

Мис Дзіні Дайвибайда була й без того доволі помішана всіма випадками так, що коли вийшла на сцену її тонкий голос ще потоншав, а в тім місці де свариться з Карасем, то таки розплився в повітрю.

Як хорова частина була одною пяною піснею пяного Хоми у млині, так само й оперовий попис був пяним пописом пяного Карася на сцені. Марні зусилля прими донни ґенії ґалі Курчі своїм голосом а Сару Бернгард своїм пересадним артоваяням."Як опера - це дуже гарна фарса!" хтось із перших рядів публики глумливо виразився при кінці. І коли скінчилася ця "опера", то публика грімко оплескувала артистів, раді що - скінчилася!

Наступила коротка перерва, а коли за десять хвиль опять куртину підняли, щоб відслонити сцену для попису українського балету - багато голов забракло в рядах просторої салі. Ті англійці, що залишилися, зробили це ради того, щоб ще переконатися чи з українців такі славні танцюристи, як співаки.

АЛЕ не розчарували українці ще нікого своїми танками!...І сьогодні ласкаво усміхнулася на них богиня танку Терпсихора!...Завзялися молоді українці, уроженці Канади, що становили балет, показати всім, що найкращого в них є і хоч танками направити велике фіяско. Вони могли - кожному з них сам Авраменко показував, як присюдами йти, які кроки міряти в коломийці, гопаку й Катерині...

І тепер, коли лише орхестра вдарила перші акорди коломийки - побудилися з обморку англійці, а коли вибіг гурт дівчат і хлопців і пішли буйним вітром по сцені, то й оплески залунали...цікаві очі бігали за стрункими хлопцями й вюнкими, гарними дівчатами виробляючи фіґури до бадьорного ритму коломийки, дивуючися з-відкілля такі танцюристи нагло зявилися.

І у такім же захваті сиділи вони приковані до місць через цілої пів години, ах поки не вичерпався цілий репертуар народніх танків, і солісти, ні ґрупи, вже не мали сили повторювати по третій раз кожної точки, без уваги на неперестанні гучні оплески.

Діріґент Лопух вивів ще раз хор на сцену й з орхестрою відспівав британський гимн по вкраїнськи, чим закінчено перший виступ українців перед англійцями.

Імпресаріо Левко Куций, у своїм куцім токсідо й закаблучених черевиках, танкам приглядався з льожі салі - бажав почути між публикою, "що англіки говорять", бо - "ади, треба до ґазети написати." В льожі сидів також секретар ордену "Кусів" зі своїою дінкою. Це властиво був "той англік" з котрим Куций "пофіксував" справу виступу. Маркотно чувся імпресаріо сидячи біля них, бо навіть танцюристи не затерли виразів розчарування на їхніх лицях, викликане хором і "оперою". Куций, отже, чувся дешовшим від старого ґузика. Він жеж до ґімназії ходив і амбіцію мав! А тут ще на вершок його сорому переходить попри них старий англієць і замічує на цілий голос:

"Українці є добрі танцюристи, а співаки? - Хай їм Бог простить!" і засміявся до него й секретаря.

Побіг він за кулісы, а в очах чорти визірали...За кулісами ґамір, крики й зойки. Дивиться - а то пріма донна лупить по тварі нещасного барітона за те, що її "перед англійцями осмішив". І Левкови кров заграла! Приступив до Лопуха й - "На маєш, Федю, за це, що мене скомпромітував перед англіками!" дав йому по морді....

Дивлюсь у Вікно

(Рефлекції навіяні нудьгою і тугою)

ЩОДНЯ ТЕБЕ БАЧУ...

Щодня Тебе бачу, синеока дівчино, але - що мені з того?...Бачу Тебе ранім ранком як спішиш хідником попри моє вікно до своєї праці - не знаю де працюєш! - лично сі хе, хід бадьорий, а в очах синяяих ще дрімає сон...Бачу Тебе вечером, як повертаєш з роботи виснаженими ніжками й жалко мені Тебе - твоїх чепурних ніжок, що певне набігались цілий день у котрійсь реставрації, доносячи їду, за марних пять долярів у тих день...жалко твоїх білих рученят, які через вісім літ у публичній школі, а других чотири в середній", не стикалися з іншою працею як книжка й перо, а котрі тепер можливо завивають пакунки в торговлі жида або орудують колісцятами машини в фабриці, на іронію твоїх амбіцій і сподівань родичів...жалко мені й тих милих, синіх очеят з яких цілоденна праця вигнала всю радість життя, розвіяла мрійливість, а натомість полишила поражаючу, холодну, сіру свідомість дійсності... Але Ти й дійсності цієї не бачиш так, як бачу я, коли ось-так дивлюся на Тебе крізь своє вікно...Хотяй - щож мені з того? Ти хоч бачиш мене, як тухно стежу за Тобою щодня, але Тобі байдуже - не знаєш хто є той, що вміє оцінить, кожен віблеск чи тінь очеят твоїх збагнути, долю зрозуміти...І жалко мені Тебе - нудно робиться і мені!

Скажеш, Синеока, що не знаєш мене?

Ти знаєш мене добре, хоч з-далека, бо щодня мимохідь стрічаємся, то тут, то там. Всміхнешся якось загадково, скажеш іноді і "гелов", але - що мені з того? Та вздержливість Твоя, а моя непевність! Я боюсь...боюсь того болю, його одчаю, що виходять із безнадійного кохання...Ті непевні промики в очах Твоїх відстрашують мене!

Так, бачив я Тебе та подивляв, як на сцені Ти чарувала людей своєю скрипкою - грала Гумореску так легонько як і Весняну Пісню чи божественну Ноктюрну...І голосочок у Тебе солодкий - так розхвилювала Ти серце моє в ніжному настрою, співаючи на одному концерті Пісню Любови, Серенаду, пісню про заходяче сонце, карі очі.. Але...що мені з того? Ті проміння непевности про мене в синяві очинят твоїх, дівчино!

Так, так, Синеока...ті огники в очах Твоїх! Їх слідно й тепер, коли переходиш попри вікно моє, вечером по праці... Якби не ті вогники, вибіг би Тобі на стрічу, привітав і не дав би дальше трудитися умученим ніжкам - на руках заніс би Тебе до твого дому, посадив, шовковими подушочками обложив, струджені ручки обцілував, поезією, ніжними словами до сну заколихав. Але годі Тобі своїми мріями так звірятись. Я забув, що монотонна тяжка праця дня високтали всю поезію з душі Твоєї і на мої слова Ти хмерно розсміешся...дураком назвеш.

Не субота й ти забуваєш на змучені свої ніжки - біжиш прямо до домів, щоб за короткий час опять бічи попри моє вікно - підеш на салю, де підлога виоскована, де розвішані прятелі кольорові лямпадки, де ллється опяніла музика...там Ти підеш шукати поезії.

І от, коли світла й тіни покрили вулиці міста, коли заграли різнобарвні камельони світла, бачу Ти йдеш шукати забуття своїх денних турбот і сірої дійсності, ідеш шукати насолоди в танку. Ідеш не сама, а попід рамя пересаднo вдітого, міського шейка, паяца, з котрим при праці, відай, дружбу найшла.

Заздрощу йому! Нарікаю на свою долю, що судила мені Тебе лише крізь вікно подивляти.

Нудьгою і огірченням повіяло на моє серце. Бачу Тебе у вирі танцю, в обняті вимащеного шейка, що уносить Тебе по гладкій підлозі, немов очаровану звуками музики, яку так уміють вилобути з інструментів сини Африки. Кругом Тебе уносяться парами десятки других дівчат і вимащених шейків. Одні й другі дивляться на Тебе призирливо, дивуться чому Ти тут найшлась? В Тебе лично не підмальоване, сині очинята, мов дитини, на світ невинно ще глядять...а краса Твоя жадній дівчині тут пари не найде. Подивляють Тебе всі вимащені молодці - профанують поглядами своїми, дивуючись чому Ти між ними найлась?

Дивуєш і мене, чому Ти, що красою гідна пензля артиста й душею не зла, найлася там, де збірається вимащене й підмальоване людське сміття? Невже ж Ти там поезію найшла?

Бачив Тебе по неділям, як по обіді на прохід вихола - вийшла Ти на прохід і сьогодня. Розважним кроком ідеш і вічми синіми підводиш - чи не виглядаєш Ти кого?

Зірнула Ти й в моє вікно, всміхнулась, але всмішка була незбагнута...Втішився я і вже виходити хотів Тебе привітати, але захитались ноги на думку, що може кого іншого стрінути Ти на вулиці вийшла...Того вимащеного паяца, з котрим учора попід рамя на танці йшла!

Ах, дівчино синеока, чому Ти така! Чому не всміхнешся Ти раз із серця щирого до того, що нудиться про Тебе, тихцем тужить за Тобою самітним у вікні? Той, що вміє красу оцінить, оспівать і душею ніжною Тебе во віки полюбить; той, що мріями своїми зірок, сонця сягає...щастя з Тобою багне; той, котрий бажає на крильцях Твоєї любови взнестися під самі небеса й буяти з Тобою в щасті й славі без кінця....

Але - що мені з того?

Що мені з того, що лише бачу Тебе щодня з вихини свого вікна? Щодня стежу за Твоїми синіми очинятами...подивляю стрункий стан, як Ти вулицею вертаєш умучена з роботи, верами спішиш на танки, а неділями виходиш на прохід і виглядаєш когось...А я сидху у вікні самітцем із серцем навіянім нудьгою і тугою та тишком зітхаю за Тобою...

Що мені з того?

:--:--:--:--:--:

ФІЛОСОФІЯ ПЕСИМІСТА

ОСОБА з науковим поглядом на песимізм знає, що все що він чи вона може найкращого в житті зробити, то є прямувати шляхом життя з можливо як найбільшою приємністю, а найменшим терпінням. А якщо та особа досвідчить успіху в здобутті приємності, місто болю, життя її, можна сказати, було успішним.

Клеренс Дерров.

УКРАЇНСЬКІ ВОЗДУШНІ ЛЕҐІОНИ В АМЕРИЦІ

В житті нашої іміґрації на американському суходолі було досі лише два епохальні випадки відносячіся до історії України: приїзд українського амбасадора до Вашінґтону в 1918 р., а цього року, заснування українських воздушних леґіонів.

Про перший випадок ми вже забули, а цей другий стоїть ярким фактом перед нашими вічми й прохає гідної собі оцінки. І тут не потрібно довгих рефлекцій, буйної фантазії чи дебат, щоб оцінити це небувале явище в житті нашої іміґрації, що може послужити за примір усім поневоленим народам, і признати це кольосальне значіння, яке цей історичний випадок може мати для нашої поневоленої батьківщини. Усякі партійні упередження у цім випадку не є важні... Рівнож не є важним для нашої нації, яких політичних поглядів є ці українці, що започаткували таке важне діло...Важним є, що одна ґрупа свідомих і патріотичних українців позакладали в Шікаґо, Детройті, Клівленді й кількох інших містах летничі школи, в яких вишколюється десятки українсько-американських знаків на летунів, будуються літаки - й два таких уже буяє під облаками американських небес, немов ті орли, під кермом українських летунів і дивуються американці, а трівожаться вороги, бачучи під крилами літаків написи: "УКРАЇНА" "ЛЬВІВ". А в Канаді в невдовзі зявиться літак "КИЇВ"...На наших очах повстає Український Воздушний Леґіон, котрий може перелетіти океан і одного дня відограти велику ролю у визволі нашої нації з неволі

А це є дуже важним! Щирий патріот свого народу повинен радіти з цієї нагоди, що наш народ навіть на іміґрації орґанізується до визвольної боротьби - й то в такий ґеніяльний і ґіґантний спосіб! Бо хто знає - цей Український Воздушний Леґіон може ще відограти в історії України таку ролю, яку відограв американський польський леґіон Галера в історії Польщі?

Сьогодні не визволиш України козацькою кривою шаблюкою - і навіть кріси можуть явитися безсильними. Війна бо тепер відбуватиеьме в воздусі, отже коли Гетьманці в Америці й Канаді вирішилися розбудовувати летництво - вони йдуть з духом поступу. За це їм належиться повне признання від інших політичних ґруп українців.

Таке саме признання автор цих слів дасть кожній другій орґанізації за подібну роботу. Нетощо, пишучий ці слова подивляв навіть китайців у Торонті, котрі вислали 5 воєнних літаків, двадцятьпять тисяч долярів кожний з них коштував, і летунів своїх тренованих тут,вислали вони в поміч своїй батьківщині, коли японці напали на Шанґгай, тому кілька років назад. Всі подивляли торонтонську кольонію китайців за доказ такого пожертвовання і патріотизму!

Сьогодні очі світа є звернені в гору. Американські литовці, маляри й поляки робили проби успішного перелету через океан, щоб тим способом звернути увагу світа на свій рідний край. Отже, й ці літаки що вже Гетьманці вибудували, роблять велику рекляму Україні, а в молоді тут родженої, взбуджують фантазію і почуття патріотизму до України

Н. А.

ЛІТЕРАТ І ХАМ

НАРИСИ

. . . . .

Голодний літерат, Лесь Чуган, вийшов на місто в суботу пополудні найти приятеля, котрий би позичив йому доляра або купив примірник твору його, щоб міг заплатити за помешкання, і від цієї хвилі почались його пригоди. Вступив до дентиста - той відправив літерата з нічим. Розчарований і розсерджений зайшов до прихильного редактора поскаржитись, а той познайомив його з присутним багачем, Цибульським, котрий бере Леся до свойого дому на вечерю, де має заґанжувати його на писання свойого життепису. В домі багача служить чепурна Наталка, на яку Лесь звертав більше уваги, як на дочку, Александру. Це не сподобалось бомбастичному Цибульському, ні його заіндиченій жінці - і коли Наталка вилляла каву на стіл, обливши трошки Александру - її зараз віддалили, а Лесеви тоже заявив Цибульський, що "не будете писати мойої історії, бо жінка каже, що шкода грошей." Обиджений давніше поведенням і мовою багача, Лесь відповів йому, щоби наняв собі чоловіка, котрий би написав його 'історію' лопатою...Відходячи, Лесь тихцем порозумівся з Наталкою відносно стрічи на слідуючий день напроті ратуша. Наталка приобіцяла.

Ф Р И милі було треба зробити Лесеви, щоби дістатися назад до міста з дому багача. Дорога заметена снігами, лютий вітер прахить лице, вивертає з рівноваги так, що коли він добився опять до центра міста, йому видавалось, що зробив не три, а тридцять миль дороги. А орючи сніг своїми хиткими ногами, він переживав кожну картинку перехитого досвіду дня. Та коби він лише переживав! Його уяву мучили, тортурували привидами всякі лихі духи ночі, неначе того, що згубиться у безлюдній пустині. Так він ішов наперед до далеко блимаючих злудливо світел міста, коли вітер приграває йому скаженої ноктюрни, заморочував змисли. Він був, неначе опянілий, розвіяний думками, мов той сніг по полі. З темноти ночі визірали на него ґротескні потвори й устами вітру глумливо реготались... "Дурак! Дурак! Дурак!"...дзвеніло й шуміло в ухах його... Невидимі острі, кістяні пальці шпигали по лиці, драпали, а біль того відчувався в душі....Він такий умучений чувся, що вітер нераз повалив у сніг, а упавши не бажалось і ставати - духи ночі так манили заснути в снігу до колисанки їх буйної пісні. Воля до життя нехітна! Але з нічевля привиджувалося личко дівчини, сині вічі прохали, уста шептали...

Він здвигався швидко на ноги й дальше поров сніг ногами в сторону до блимаючих світел...Він бажав не датися, побілити ради них двох синіх очинят... Ідучи так дальше, йому знов провидувалися, мов ті гротескні потвори, лице доктора Забульки, з його кліпаючими малими вічми, вищеринними зубами, який сичав до него "Ідіот! Ідіот!", та реготався глумливо, мов той вітер тепер; зник Забулька - зявлялося осоружне лице Пибульського - подавав йому чарку за чаркою і реготався, неначе гієна, а з уст його гуділо: "У старім краю я форналем був, а тут я пан...я пан!...За це пять соток, за те тиячку дав!...Я пан! Я пан!"...І Пибульська, мов гадюка, сичала в його лице: "Кілько на годину заробляйте на писанню?...Я б дочки за письменника ніколи не видала!"... І реготалась з него так, як вітер реготався глумливо у крещенді своєї бішеної пісні ночі...Лише очі Наталки відганяли ці привиди й уста її шептали заохоту змагатися шляхом до блимаючих далеко міських світел...

Вже доходила одинадцята година в ночі, коли Лесь добився на місто. Спершися об гранітовий угол великого будинку банку на головній вулиці, він безрадно повів очима по неописаній масі людей, що котилися хвилями ясно освіченою вулицею...і він почувся тут таким самітним, згубленим, яким був перед хвилею там за містом. Камельони світел блимали злудливими кольорами, а рух і гомін вулиці відбивався в його вухах таким глумливим гомоном, яким був і регіт фурій вітру...регіт Забульки, Пибульського, його жінки...регіт усіх нічних потвор.

Засміявся і він тепер таким самим безглузним, глумливим тоном.

"Молодий пяниця, баг!" процідила з погордою якась товста матрона, мимо переходячи з череватим чоловічком.

Лесь подався з хвилею юрби, сам не знав куди.

Перейшов біля него знакомий йому, молодий адвокат. Лесь утішився - здержався, вишептуючи привіт.

"Спішусь! До побачення!" промовив він нервово й пішов дальше, не здержуючися.

"Іди собі, іди...пане Гупало! Люде знають, що в тебе доляра в кишені часто нема, бо як не на біржі, то на конях програш, а коли що останеться, то пропеш!" Лесь буркнув йому в слід.

Пан Гупало таки на очах його зник у дверях, які Лесь знав, вели до канцелярії клініки доктора Бориса Гуйвана. Лесь глянув у вікна на першому поверху будинку - там ще світилося!

Бориса Лесь знав ще зі студентських часів. Ідейний хлопець був тоді з него, примірний ученик і працівник у товариствах, на котрого провідники й сам нарід покладали великі надії. Але всьо скінчилося лише на надіях. Коли Гуйван став лікарем, ідейність замінилася нагим матеріялізмом, на культурну й громадську роботу по товариствах не ставало часу, бо розвинув велику практику; з практики прибували великі гроші, а гроші звичайно вінсують того, хто за студента набідувався. Так і з Борисом сталося. Він став найголоснішим у місті філістром, розпусником: пив, грав у карти й на біржі, а тихцем зраджував свою молоду жінку. А його товариство складалося з таких самих філістерів, яким був адвокат Гупало й вся інша камаридерія. Через це Лесь мало стрічався з Гуйваном, а коли стрінувся, то швидко пращався, хотяй яким вирозумілим на людські гріхи був.

Лесем заволоділо очайдушне бажання поступити тепер до доктора Гуйвана...дати йому пізнати - може поможе? Все ж таки давній шкільний товариш, без ріжниці, що філістер-розпусник...Часами злодій, босяк скорше зрозуміє і поможе в біді ніж праведний лицемір і гіпокрит. Він мусить рятувати себе, як може...жити й боротись за свій ідеал, взнеслу мету...І роха тягне соки з гною, щоб жити... видати гарний цвіт...І великі мистці творили свої безсмертні праці на плюндрі своїх меценатів...Не дасть Гуйван доляра йому - програє його в карти або пропє!

Лесь сам не знав, як найшовся перед хдальнею доктора, але найшовшися - застукав.

По довшому, непевному упливу часу, двері відчинилося і перед блідим літеротом зявився сам доктор Борис Гуйван.

"Ов, Лесь! Як ти маєшся? Несподіваний гість!" він окрикнув немало здивований, зі слідом змішання і вагання, розмальованім на його штивнім, блідім і круглім лиці з темним заростом.

"Я лише на хвильку," Лесь відповів, і ввійшов до хдальні, не чекаючи на запрошення доктора. Не було йому до церемоній.

Лікар примкнув двері, а відтак примкнув і двері від комнати, з-відкіля доносилися голоси дівчат і мущин. Нім примкнув їх, Лесь нехотячи глипнув і побачив там кілька підмальованих дівчат і мущин, сидячих у диві при столі з пивом і картами. Пізнав між іншими й лису голову адвоката Гупала, котрий держав, свавільну дівчину на колінах.

"Справляю малий "парті"," пояснив Гуйван, знизуючи зір. "Що принесло тебе до мене так пізно в ночі?" додав.

"Нічо великого...побачив світло в тебе - поступив відпочати...загрітися," Лесь відповів, коли йому стало якось противно в данім настрою віднестися с поміч.

"Ага...то добре...орайт...жалую, що не можу до кумпанії попросити - цей "бонч" не по твому нутрі! Ну, а як на літературі виходиш?" спитався лікар на кінець, а тон його був такий глумливий, як Забульки, як Пибульських, як регіт морозного вітру.

"Так, так, Борисе - кпи собі з мене!" Лесь механічно відповів.

"Або я кпю собі з тебе? Ай питі ю! Давно тобі радив, щоб брався до практичного діла...робив гроші...дбав більше про себе ніж про других...марну ідею...Сьогодні кохен інший дбає лише про свою кишеню, а без вінтуалів нема й ідеалів. Бо крім ідеї муситься носити також і штани, а як їх нема, то й ідеї нема в чім носити!" вибубнів Гуйван.

Лесь був у такім настрою, що й злоститися, ні сміятися не міг, хотяй на одно й друге місце було. Рішив стрінути Гуйвана таким же глумом.

"Дуже практичні поради, інших від тебе, Гуйван, сподіватися годі," почав Лесь сухим тоном, "але скажи мені, деб ми були, наколи б кожний чоловік примінив твій принціп у житті? Незнатний з мене покищо аспірант на літерата, і не

маю смілости порівнювати себе до деяких наших великих поетів і письменників, одначе, скажи мені ради Бога, чи нали б ми яку літературу, наколи б більшість наших поетів і письменників були послухали ради практичних людей і взялися до практичного діла? Робили гроші. Про себе дбали!"

Лесь запитався зхвильованим тепер голосом.

Доктор Гуйван мовчав.

"Наколи хочеш знати," тягнув дальше Лесь, "я і мені подібні якраз терпимо через таких практичних людей, що не дбають про ніщо, хіба про власну кишеню. Хто небудь може бути паном, посвятившися самолюбному званню, збити гроші в кишеню і сміятися з ідеалістів, що терплять на хертівнику ідеї," Лесь підчеркнув прикрим тоном.

"Такий сьогодні світ і ти його не зміниш!" Гуйван боронився. "І ти дійсно ідіотом остаєшся, намагаючися іти проти струї...Терпіти тобі ніхто не зборонить, і коли я тобі радив поступити, як інші це роблять, я зробив це, хотючи тебе...Наш нарід в Канаді є хамський - він жадної культурної річи не піддержить, тимбільше літературу...І коли ти будеш себе дурити ілюзією, що вибешся в Канаді на письменника й з того ремесла дістанеш кусок хліба, гірко ошукаєшся...Скінчиш жебраком і з голоду згинеш кудись у темнім кутку задньої вулички...Такі вже перед тобою були, але скінчили в домі варіятів або...там, де я сказав," він докінчив, глянувши нервово в сторону дверей, в яких показалася рудя голова дівчини.

"Ще довго будеш?" спитала підмальована дівчина.

"Ов, сят ап! Ніхто з вас не вмірає!" злісно відпалив лікар рудій дівчині, а звертаючися до Леся: "Велл, тут нам робити діягнозу літературної справи годі...Немає сенсу! Остаточно, з тебе є щось такого що я подивляю. А може в послідній аналізі ти таки раціо маєш? Почекай, я піду до гурту й може що зроблю для тебе...Я знаю, що ти "бровк" - це по тобі цілім написано! Не думай, що з мене такий гиблюх," сказав на кінець Гуйван, вже зовсім прихильним тоном, і пустився іти за "збіркою".

"Не трудись, Борисе!" здержав його Лесь. "Я спрофанованих грошей від того гурту не хочу. Я собі раду дам. Добраніч! Жалую, що перервав тобі "парті"," він докінчив глухим тоном цілий той немилий діяльог і, неоглянувшись, швидко вийшов.

"Ідіот!" Лесь почув за собою відгомін голосу Гуйвана.

Послідня надія розійшлася в повітрю...Лесь опять глядів холодній вулиці у лице...Він ще був у примарі... блукаючим у безлюдній пустині й ніхто не чув його вопіючого голосу, хіба ріжнобарвні канельони злудливо маячіли з крамниць і з дахів каменниць...і вітер грав далі свою бішену симфонію ночі - з него реготався...і та юрба, що хвилею котилась тротуарами, реготалась з него - все життя з него химерно реготалось...Щось рвануло його серцем... защеміло якимось неописаним болем...у грудях захвилювало, в горлі здавило - він скрився у темне придверря - і проти волі розплакався...Нерви не видержали.

Соромно йому стало; зрівноважив себе, обтер сльози й пустився іти далі вулицею. Куди? Сам не знав. Певно, що

не до своєї комнати! Не ступить він до неї ногою ах поки не буде мати доляра заплатити господині, як обіцяв...Радше буде цілу ніч блукати по вулицям міста, мов бездомний собака - байдуже, що морозом проймає...що може покотитися без сил і замерзнути кудись у темнім приулку дому або задньої вулички...Хай сповняться слова Гуйвана!

Наталка? Цей милий усіх! Дотик її руки...ні - він не бажає так марно загинути! Чейже завтра він має її стрінути...ха, ха, ха! Гарна це стріча буде, коли він покажеться її синім очимятам у брудній сорочці, не бритий так, як один із тих волокит, котрих оце неодного стрічає...Що вона подумає тоді про него? Наталка зрозуміє його, але чи він схоче її стрічати в такім стані? Ні, ніколи...

Переходив біля великопанського готелю. Двері відчинив хтось і через них повіяло приємним, пахущим теплом... донеслися звуки орхестри - Чайківського Симфонія! Не було в його волі відмануги себе від теплоти готелю, тих причаровуючих звуків божественної симфонії...Чому б йому не зайти туди на хвильку загрітися?

І зайшов...сів у плюшовий фотель глибоко, примкнув очі й мов у екстазі, у сні, насолоджувався нектаром богів для людської душі - музикою і...теплотою, що наповнювала атмосферу величавого партеру - лаббі...І як чарівні мельодії українського ґенія, що видав для світа такі чудові симфонії, тепер усмирювали його роздражнені нерви!..Мов цілющим цвітом гоїли зболілу душу! Уносили дух його до чистих небес, до ясних зір - далеко звик від дикого реготу вулиці, всьої мерзотности юрби - їхньої оточення! В тих небесних вижинах зблідли й розлетілися в порох нікчемні постаті Забульки, грубого різника, Цибульських, Гуйвана й всіх інших грубошкурпів і мамонщиків...Їм тут місця не було! До нічого тут здалися гроші Цибульського та смішною виглядала практичність Гуйвана...Тут мала місце душа...дух творчости й терпіння, ті Божі ясства, топочені ногами хамських синів... Скінчилась симфонія - Лесь духом віджив...почувся опять людиною.

Курити захотілось...Повитрясав з кишені рештки тютюну й скрутив папіроску крадьки, бо соромно було це робити тут, де цигари й імпортовані курять. Потягнувши диму, він розглянувся по своїм оточенні...Тут зовсім інший світ. Мармурові кольонни піддержували кольосальне склепіння партеру; стіни позолочені й пурпуром оббиті, на яких висіли великі образи, які представляли сцени з історії краю; пальми по кутах, водограй цуркотів і бризгав по середині, а вширш і поздовш стояли глибокі фотелі, в яких сиділи пристойні гості готелю, між якими були пані і дівчата.

Не чужою була йому ця атмосфера. Бував він тут нераз за студенських часів, а двічи у рік бавився тут на бенкеті, який справляв літературний кружок студентів. Носив і він тоді таксідо й на партері, он-там під пальмою, курив імпортовані папіроски...Як часи зміняються! Чи думав він тоді, що колись буде сидіти у тім самім місці в брудній сорочці - без цента в кишені?

Ах ці контрасти! Коли так розглядався по елегантнім оточенні, по інтелігентних лицях людей, що читали жур-

нали й часописи, дискусували про хід світових подій, і йому бажалося хоч годинку на день перехити в тій атмосфері. Але куди йому - бездомному й голодному творцеви - годиться думати про естетичну атмосферу, в якій наживився би, хотяй окрушинками душу насолоджуючих, уяву взбудкуючих вражінь!

Думками спинився на Наталці, потанув мрією в її синіх очах, що навіть не чув, як хтось зблизився з боку до него й легко заговорив. А глянувши раптово на поважного добродія, що стояв над ним із усміхненим лицем і простяненою рукою, він скочив на ноги й майже не розкричався на цілу салю з наглої радости:

"Професор Макензі!

Так, перед ним стояв його професор літератури...Той, що заохочував його до писання, добачуючи в нім талант! Той самий професор Норман Макензі, що зацікавився українською літературою до такої міри, що почав вивчувати мову, щоб міг відтак читати Кобзаря і твори Лесі Українки! Він, Лесь, йому помагав вивчити граматику, виломати англо-саксонський язик українськими шелестівками...пізніше помагав переводити йому на англійщину Шевченкови вірші. І тепер той сам професор Норман Макензі, зі всіх людей у світі, стояв перед ним із простягненою рукою!

"Присутній на бенкеті авторів і журналістів," пояснив професор Макензі, по формальностях привитання, " і вийшов докінчити цигара...Через довший час тебе, Лесю, обсервував непевний, чи то ти...Як тобі поводиться? Твердий цей літературний хліб - я знаю! Розкажи мені всьо, лише не нашим англо-саксонським способом, а так, як би ти батькові розказував...Я і без того всьо розумію," він повелів, узяв Леся під рамя і завів у подвійний фотель, посадив і потрактував гаваною.

Не було куди скриватись від щирої теплоти старого професора, отже скромним способом, кількома загальниковими реченнями Лесь описав йому цілу свою ситуацію.

Старенький професор довший час сидів глибоко вдуманий. Тих кілька слів Леся, а найбільше його знеділий вигляд, викликали на нім проймаюче враження.

Зітхнувши глибоко, професор здіймив свої золотом оправлені окуляри, хусточкою витер, і звернувся до літерата:

"Я дуже радий, що найшов тебе, Лесю...Старався найти тебе через послідних кілька місяців, але не знав, куди перебуваєш," він відозвався, накладаючи окуляри.

"Ви шукали за мною, пане професор?" Лесь видивився.

"Так, шукав. Хочу дати тобі до переводу на українську мову збірку англійських віршів...Чи згодишся узяти цю роботу?" спитався професор, нагло видумуючи цей певний спосіб покочи молодому літератови в біді.

"Буду чутися щасливим це виконати для вас, пане професор," відповів втішений Лесь.

"Знаменито! На тобі двадцять пять долярів на конто твоїх коштів...Я бажаю, щоб ти взявся до цієї праці зараз в понеділок," сказав професор і всунув у кишеню три банкноти.

"Але ж...то - то...не конечно -".

"Не абсолютно конечно!" засміявся професор, устав і стиснув руку його. "Добраніч! Побач мене в понеділок!"

(Продовження буде)

Гумор і Сатира

ПОГЛЯД ГАЛИЦЬКОГО ЖИДА на Гітлера

(Письмо на Мойсей Патронташ)

Кохане Мойше!

Як я був діставати Твій письмо, то потребував зробити валику оку. Чи на світ екзистує такий право, аби за дві,марні злоті, давати з револьверу на лице?

Богомільний Лайба Броцак каже, що від Тебе і той поганий Гітлер, нема жадна рухніца.Ти з тим Лайбом, потребував бути на война у прачка від шпіталь і він буде Тобі моє написати на другу раз. Кажен мені Любуні, чи той паскідник Гітлер не любит віпити трохи горівка? Лайба каже, що з горівком мож єго переробити на шабесгой. Він такий дуже пурец, але як єму буде потребувати колис зломитим канону, то буде приходити до бідні жидка позичити гроші з вексель! Але я на такий господарка, недавно ніц Як ще потребував жити старий Гіндербург, то він тримав Гітлер з руками. Тепер як Гіндербург нема, Гітлер ніц не робит, лиш бігає за жиди з палицем, як за пес. Ну, ганц міші гіне, аж немож вогорити! Я прісігає на свій борода, що від такий господарка Гітлер збенькартує!

Ти потребував написати, аби я ваїхав на Львова. Неноху Любуні, Всі гроші я потребував виміняти на злото з бриллянти, Сурці сховав їх у старий панчоха і носит під паха. Решти був роздати на конкуренція від корпутіва і тепер є блянк Воно будеси вертати мені у десіт рази, але треба вічикати. Цілий ґешефт я буду Тобі написати, але потребую Тобі дуже просити о позичка на пари злоти. Я тобі буду віддати зіхер на два рати. Оден рата як буду мати, а другий, як буду зміркувати. Лиш не потребуєш робити міна, що нема гроші, бо Ти ридактор від "Кумар" і це Тобі непасує. Сурці дуже злий на такий робота. Потребує собі купувати купулих від мода, а бракує пари злоти. Від так валикой місто як Львова, є гроші від цілий край. З процент не потребуєш думати, лиш роби позичка для мене. Можу Тобі посилати молоденьку сонічник. Уй, що за приємне їда молоденьку, сиру сонічник,уй! Посилати з кукурудз?

Споважанєм слуга зуніхони,

Іцик Цвібельдухт.

(З Львів. Комаря)

.....

.....

В КАВАРНІ

Кельнер замовляє каву:

-Кава раз!

+Чорна, чи біла?

-Все одно, то для сліпого.

МАЛИЙ МОРІЦ

"Татині! Я также хочу йти завтра на похерони від тітки!

"Не можна,Моришку! Щойно передвчера ти був у цирку...

ЖЕНИХ

"Татині, я женюсі.

"Що є?

"Сі закохав.

"Не розумію.

"Сі закохав у Сурці і хочу сі воженити.

"Що тобі з того прийде?

"Татині, я буду щасливий!

"А як вже будеш щасливий, то що будеш з того мати?

КОЬАР.

ВИЯСНИВ

Сліпий від уродження Авраам Гафункель пє молоко. Зітхає.

"Коби я знав, як виглядає молоко!..

"Молоко є біле," відповідає його приятель Арон.

"А що то є біле?

"Якби тобі то вияснити? Лебідь є білий.

"А звідки я знаю, як виглядає лебідь?" питає нещасний Авраам.

"Лебідь, то така пташка з кривою шиєю," толкує Арон.

"А що то є кривий?

"Кривий...кривий...ну, злови мене наприкладу за рука. Тепер я її згинаю, то вона є крива..

Авраам обмацує зігнене рамя Арона й каже:

"Дякую тобі, Арон. Тепер вже знаю, як виглядає молоко.

: - : - : - :

СТУДЕНТ

Стрічає Сем свого давнього товариша на Йорк-у, в Торонті:

"Галов, Бил! Що порабляєш?

"До каледзь ходжу.

"Що! Ти записався на університет?

"Так...до Барбер Каледзь!

"Дуже добре - підголиш мене, як дістанеш диплому!

ДВА НЕГРИ

Сембо: "Якби ти мав 5 долярів у своїй кишені, шоб ти зробив?"

Помпей: "Я б думав, що я маю на собі чиїсь штани."

В КАНАДІЙСЬКІМ СУДІ

СУДДЯ: "Гарасиме, ти є оскаржений о наворушення спокою минулої суботи. Що скажеш на це?

ГАРАСИМ: "Та ясний пані сендзьо, я цалком тут ніц не винен, а мій кум Штіф. Бо ади, пані сендзьо, запросивсем кума до себе на почастунок в суботу...трошки пива пішло кумови в голову тай не сіло, ні пало - він мене давай свинею називати, прошу віпрошення ясного суду...Ну, пані сендзьо, жеби доказати кумови, що я не свиня - я дав йому раз фляшкою по голові... А кум скочив і цап мене кріслом по моїй голові...Я піднявси, вкопив довбеньку й перехрестив його раз по плечих... А коли кум піднявси - збавив на моїй голові друге крісло.

СУДДЯ: "Ага! А що потім було?

ГАРАСИМ: "Потім, ясний пані сендзьо, ми розлостилися і почалися направди бити.

: - : - : - : - :

ЛІК НА АСИМІЛЯЦІЮ

(Автентичне)

Приїхав на роботу в лісі один молодий українець, роджений у Канаді. В "кемпі" працювали самі українці, іміґранти. До певної міри з'асимільований і тим самим почуваючи себе чимось вищим і кращим від старокрайових українців, цей "Англік з Гімлі", Михайло Гундяк рішив грати ролю англійця. Отже коли наставник спитав за його назвиско, він подав це, яке між англійцями вживав:

"Мицел Гачісон!"

"Походження?"

"Ови...англієць!"

Форман, що був також українцем, здрігнувся і зміряв пиркатий, галицький ніс анґліка з Гімлі, вміхнувся лукаво та приділив його на найгіршу роботу - за "бул кука" або водо й дровоноса в кухні.

В кухні, куховар і його помічники були тоже українці, отже коли наставник привів їм нового "бул кука" й представив їм, підморгнувши значучо, ті зараз узялися до "анґліка".

"Ти пощо мені паршивого жидка до кухні привів?" куховар спитався по українськи форменa.

"То що...ти хочеш, щоб я свого чоловіка на таку брудну роботу поставив?" той відповів.

"Але пику здорову має -буде по чім бити!" замітив один по (мічник.

Гундяк ела Гачісон скорчився в нутрі й скоса глякув на кремкого Івана. Нічо, він рішив продовжувати свою ролю англійця.

Кухар і його помічники знали, що молодий "бул-кук" є українцем, не любили цього, й рішили йому дати научку. Гаді повторювати тих слів, якими допікали "анґлійцеви" по "свому", що той розумів, а вже найбільше йому допекли ділом. Була яка брудна робота, котру один з помічників мав зробити, кухар кричав: "Хай жидок зробить!"

До кількох днів з Мичела Гачісона знов став Михайло Гундяк.

-:- -:- -:-

Торонтонські Відблески

В Торонті почав виходити новий англійський курнал, СИТІ ЛАЙТС, який робить нас заздрісним. Але якщо б ми мали ті засоби з якими почали видавці Сити Лайтс, то вони дійсно були б заздрісними.

-:- -:-

Торонтонський університет дозволив дівчатам свобідно курити в їдальні та на кампусі.

-:- -:-

В найбільших реставраціях у місті працюють українські дівчата за доносчиць - вейтерки. Добрі робітниці та апетитні на око!

-:- -:-

Цікаво бачити нашого Дядька студіюючи в мекоонкі "Гейсінг Форм". І коні спонукають декого вивчити англійщину!

-:- -:-

Торонтонські денники залюбки містять знимки наших дівчат і молодиць у народних строях - що тиждня найдеш по кілька світлин. Особливо, п-на Марія Храпко має щастя під цим оглядом.

-:- -:-

Під світлинами наших дівчат у денниках підчеркують "комплексьон" лиць українок, які засоромили б навіть модельок, що оголошують мило.

-:- -:-

Пізнішими часами замічується міґрація українських дівчат з Виннипеґу до Торонта. З інших околиць Західної Канади також прибувають тут на сталий побут...Цікава річ, між іншими, ті дівчата мають щастя найти в Торонті заняття досить скоро. Що притягає наших дівчат ту - не знаємо. Тепле сонічко? Пригоди? Романс? Чи лише погоня за працею? Певно все!

-:- -:-

До Торонта перенісся на сталий побут і наш співак, п. Яць Самотілка (Джек Дейл), котрий буде далі співати з одної з радіових стацій.

-:- -:-

Лидія Бодруґ, що вже від ряду літ студіює на оперову співачку, мала запрошення співати в Сан Карло опері, яка недавно тут гостила, але відмовилась, коли давали невідповідну ролю.

-:- -:-

Ромко Мараз, наш артист, повернув домів з роботи, а зараз гостить у Ню Йорку.

-:- -:-

Український славний челіст, Пятигірський, знов буде гостити в Торонті.

-:- -:-

У Промінейд Симфоні Оркестра, з якою виступав хор УНО через два рази, грає на першій скрипці польський шляхтич, граф Бистріц.

-:- -:-

Українські товариства вирішили влаштовувати театральні вистави лише в Суботу або будні дні - і то за вступом. В неділю - концерти, відчити й одноактівки. Торонто робить поступ!

-:- -:-

Поступ робить Торонто також під цим оглядом, що береться виставляти більші штуки й оперетки. Виставлено вже "Запоріжський Клад" (УЧ) і Ганку Андибер (при УЧ церкві на Ветирст). У репертуарі А.К. міста зазначені всі відомі оперетки.

-:- -:-

Місцевий відділ УНО виставив нову штуку: Кати Білого Орла, яку визичили з театральної бібліотеки Укр. Базару. Грали на місті й на Вест Торонто...Т-во Просвіта визичило й виставить комедію-сатиру "Мільйон". Туж саму штуку визичила Просвіта з Кенори, Онт.

-:- -:-

У.Н.Дім влаштовував через три дні Виставу Укр.Мистецтва, яка випала чудово. Прекрасні експонати...концерт...англійські гостям дуже всьо сподобалося, а редактор Телеграм-у, п.Снайдер, наш приятель, підніс українців вельми високо в своїй промові зі сцени на концерті.

-:- -:-

Через два тижні гостила в Мессей Гол Сен Карло Опера, що виставила цілий ряд відомих опер. З українців, лише любителі опери й доброї музики ходили на оперу. Ціни вступу були від 50 ц. до $1.50. Між співаками опери находилися і українці, барітон Степан Козакевич, який є відомий у Детройт, як українець, а в Торонті уходив за "руского"...качка б його копнула в його баритоньку потилицю! Талія Сабанеєва, що співала ролю Мотрі в Мазепі минулої зіми, також виступала в провідних ролях. З роду вона грекиня, але по вкраїньски розуміє і чудово співає.

-:- -:-

ВИЛОВ ТІ РУМС, первоярядна в місті реставрація п-ні А. Чумак, є в самім осередку українського життя і тим самим вважається популярним місцем на рандеву. Біля півночі ви тут найдете аматорів, що вступили після проби на чай, і режісерів, провідників, діріґентів, скрипаків, співаків, духовну особу, друкаря або й редактора, артиста, словом людей ріжних партій, вір, покроїв - істинна "Ліґа Націй"!

-:- -:-

В неділю, 7-го жовтня, в Торонті небувале свято - історичний в житті Канади, випадок! Загостив тут перший український літак "УКРАЇНА", з нагоди свята десятьрічниці існовання орґанізації українських Гетьманців...Із дійсним одушевленням тисячі людей витали приліт з Детройт сине-жовтого літака, з пільотом Чайківським, інструктором української летунської школи, яку ведуть Гетьманці в Детройт і інших містах. Пять канадійських літаків, керовані українськими хлопцями-летунами, яких взнеслося в воздух аж 12, робили маневри над Торонтом під проводом "України". Вид, якого не припускала навіть буйна фантазія жадного українця тут рік тому назад! І Канадійці дивувалися! Много з місцевих українців захотило пірнути у воздух за оплатою двох долярів на ґазоліну...Цього дня Торонтонці швидко не забудуть...

-:- -:-

Минуле число Українського Базару було прикре на очі читачів, тому що видавцеви було прикро на кишеню. Треба було дьохтем печатати, хотяй ми думали, що це чорнило. Але дарованому коневи в зуби не заглядай...

ЦІКАВОСТІ

В околицях Стирдвіон Ривер, Північна Онтерія, відкрито багаті поклади золота й хто живе спішить туди всіма методами транспортації. Жебрак, проспектор, авантурник і припалковий чоловік стає багатим. В Канаді золото, особливо в Онтерії, валяється під ногами бідного чоловіка. Поїде чоловік на північ провінції, забє кілька палів у землю, зарекорудує в Порт Артурі свій "клейм" і - вертає до Торонта півмільйонером.

-:- -:-

Професор Ватсон Киркконел, з Виннипеґського університету, знаток нашої літератури в Канаді, написав студію про українську поезію в Канаді, яку опублікував в Лондоні Славонік Ревю в числі за липень, 1934, а від так видав осібною брошуркою, яку повинен перечитати кожний українець в Канаді, що не вірить у факт, що наша література таки видобувається на верх крізь тверду канадійську скибу. Слава для пана професора, що більше цікавиться нашою літературою ніж 90 відсотків українських інтеліґентів - "інтеліґентів"!

-:- -:-

Міністер національної оборони в Оттаві недавно оповістив листу аспірантів на кадетів до Королівської Військової Академії в Кингстон, Онт., на якій видко й українські прізвіска: Павло Федейко й Ярослав Мартинович, обидва з Кридор, Саск. На цілу Канаду міністер вибрав лише шіснадцять юнаків на науку старшин у цій найвищій в краю військовій школі. Це перший раз у історії українських хлопців допущено до цієї академії.

Мілітарне заготівля українців на іміґрації розвивається. Читаємо в "Свободі", що - подібно до летничих шкіл орґанізації Гетьманців - орґанізація українських націоналістів в Америці, ОДВУ, також відкриває школи летництва. Перша школа вже курсує в Ню Йорку. Послідують і другі, а за тим і літаки...Підучуються у військовім знанні інші члени даної орґанізації. Швидко, доносять нам, члени носитимуть однострої, які має апробувати централя в Европі.

-:- -:-

Ціла Польща вітала поворот з Женеви міністра закордонних справ, Бека, тріюмфуючи тим, що він своїм зухвалим виступом на раді Ліґи Націй, поставив Польщу у "женд.святових мocарств". Те "мocарство" Ляхії, нам виглядає, находиться більше в уяві ніж в очах ляхів, радше там, де казав Москаль, коли перед ним чванився один такий лях величиною Польщі, а той порівняв її до північного терену фізіоґномії Катерини Великої.

-:- -:-

ВІД РЕДАКЦІЇ

БАЖАННЯМ нашим є ще видати одно число "Українського Базару" (Листопад-Грудень), відбиваного на машині, а з новим роком почати печатати журнал у друкарні, як це спершу почали. Так як воно є, мучить нас подібно, як мусить мучити й ваші очі. Трудно в той спосіб рівно ж і поширити видавництво. Рішили ми, отже, доложити всьої нашої енергії, щоби таке бажання здійснити.

Таке бажання, на жаль, годі зреалізувати без кооперації та доброї волі тих, для кого журнал видається, для кого ми мучились майже через рік, терпіли через недостатки й наругу від лихих людей - наших шановних

передплатників, читачів і прихильників у Канаді й Америці; ті всі наші приятелі, що були лояльні нашому журналові та його видавцеви від часу його виходу...До Вас, дорогі Читачі й Передплатники, цією дорогою бажаємо звернутися відносно співпраці в нашому пляні видавання з новим роком Українського Базару, друком.

Прохаємо всіх приєднувати для журнала Нових Передплатників; вирівнювати довжки й передплату; а рівно ж просимо помочи нам датками на Пресовий Фонд.

Хай наша тяжка боротьба за існування журнала буде яким доказом Вам, що ми до справи чіпилися, як то кажуть, руками й ногами та що скорше самі знеможені впадемо, ніж наш журнал. Ми бажаємо доказати канадійцям і всім нашим "невірним Томам", що в Канаді й Америці може вдержатися один більший український журнал. Амбіція наша як українців цього вимагає. Отже, прохаємо, допоможіть нам зреалізувати амбіцію, не лише нашу, але цілого нашого свідомого народу на американськім континенті.

Хай оставші місяці цього року будуть посвячені на упосаження Українського Базару, щоб із Новим Роком Ви могли дістати в свої руки...Кращий, Більший, Ілюстрований журнал.

Хто перший?

М. Петрівський.

.....

Повідомляється усіх наших читачів, як рівнож і всіх заінтересованих, що один із наших представників на провінцію Манітобу є п. Петро Колтуцький, пізніше з Овкбири, Ман., котрий має від нас авторітет збірати передплату на журнал, Укр. Базар.

Просимо віднестися до п. Колтуцького з повним довірям.

.....

Українські книгарні, що одержували наш журнал на розпродах, будуть ласкаві почислитися з нами.

.....

Бажаємо виміновуватися журналом зі всіма вкраїнськими видавництвами, тут і в Европі, чи інших частях світа.

.....

Нам потрібно більше представників по ріжних місцевостях поширювати Український Базар, за комісовим.

.....

ОГОЛОШЕННЯ

Інтересна! Захоплююча!

Драма в 3-х діях, зі співами:

"МЕРТВИЙ БАЙРАЖ"

Правдива фільма боротьби українського народу за найдорощий ідеал - Волю.

Ціна.....35ц.

Замовляйте сейчас!

Пишіть:

The New Era Pub. Co.

BOX 262

Canora, Sask

Читайте і Передплачуйте

ОДИНОКИЙ ЧАСОПИС В ОНТАРІО

"ЗВЕНО"

Передплата -- 10 ц. місячно; $1.00 на рік.

Адреса:

ZVENO

200 Spadina Ave.

TORONTO ONT.

A. M. BAKERY

Найдешевше місце набути тісточка в всі печива.

Спеціялізуємо у весільних тістах.

У всіх печивах уживаємо найкращі матеріяли.

248 Queen St. W.

TORONTO

Phone AD. 4969

Manning F. Swartz & Irving Weinert B.A.Sc.

АДВОКАТИ, ПОВНОВЛАСНИКИ І НОТАРІ

Важають подати до загального відома, що отворили канцелярію для ведення всякої адвокатської роботи під назвою

SWARTZ & WEINERT

ЗАСТУПАЄМО В СПРАВАХ КАРНИХ І ЦИВІЛЬНИХ.

Полагоджуємо справи маєткові, розводові і старокраєві

203 McKnight Bldg. 600 Bay St. напроти Форд готелю

Telephone WA. 7570 Toronto Ont.

Ми розуміємо і говоримо українською, польською і російською мовами без помочі переводчика.

УВАГА! -- ДРАМАТИЧНІ ГУРТКИ -- УВАГА!

Нові драматичні штуки на новий сезон.

ДРАМИ, КОМЕДІЇ І ТРАҐЕДІЇ

Всі відбиваді на машині і можна вивчити за малим гонораром

Роль розписувати не потрібно!

Приготовляються слідуючі штуки:

1. Міліон, комедія
2. "Анґлія з Ґімлі", комедія
3. Дочка Вутлаґера, драма
4. Катя Білого Орла, траґедія
5. Тиха Любов, мельодрама

За інформаціями, пишіть на адресу нашого Журналу. На відповідь просимо залучити почтового значка.

ДОКТОР
Теодор Ткачів
Лікар, Акушер і Оператор
11 COREVALE AVE.
(Trinity Apt)
TORONTO ONT.
Phone WA. 2754

Toronto Sausage Company
СТАРОКРАЄВІ МАСАРСЬКІ ВИРОБИ
106 TROWELL AVE.
Phone JU.5197

Dr. J. Andrachuk
ЛІКАР, ОПЕРАТОР І АКУШЕР
960 Dundas St. West
Toronto Ont.
Telephone ME. 5197

WILLOW TEA ROOM
447 Queen St. West
Найкраща Українська Ресторація в Торонті
А. Чумак властителька
Phone AD. 6665
Услуга в день і в ночі.

Осип Дик Л.Л.Б
АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК І НОТАР
Manning Chambers Building
72 QUEEN ST. W.
Toronto Ont.
PHONE AD. 7280

На Продаж!
Чудова, пять акрова фарма на продаж! Будинки з електричне освітлення садом і огород близько місточка.
Вдавайтесь на адресу нашого журналу.

DR. E. WACHNA
DENTIST X-RAY
204 Bathurst St.
Phone EL. 6515
Приймає рентгенові посвідки від пацієнтів на допомоги за витягнення зубів.

Свіже, здорове і смачне молоко доставляє на час до кождого дому одинока
Українська Молочарня
в ТОРОНТО, п. в.
Rogers Dairy
459 Rogers Road
В кожній українській хаті і родині повинні уживати молока з цієї молочарні.
Замовляйте телефонічно JU 7193.

Одинока Українська Фотографічне Підприємство в Торонті
WESTERN
Art Studio
Нова адреса
449 QUEEN ST. WEST
Управителі: М. Стасюк, С. Заплатинський